

2009-2011

TERVEYDENHUOLTO

Vastuhenkilö: dos. Pekka Jousilahti
KTL/ ETEO, Mannerheimintie 166, 00300 Helsinki
Puh. (09) 47441, pekka.jousilahti@ktl.fi

Terveydenhuollon erikoisalan (public health medicine) kohteena on väestön terveys ja sen edistäminen. Se hankkii tieteellisen menetelmin tietoja väestön terveyteen vaikuttavista tekijöistä, niihin vaikuttamisen keinoista, keinojen vaikuttavuudesta sekä niiden soveltamisesta erilaisin toimenpitein yhteiskunnan eri lohkoilla, terveydenhuolto mukaan lukien. Hankittua tutkimustietoa sovelletaan väestön terveyspalvelujen tarpeen arviointiin, terveydenhuollon suunnitteluun, johtamiseen ja arviointiin sekä toimintaan, jonka erityisenä tavoitteena on terveyden edistäminen ja suojeleminen sekä sairauksien ennaltaehkäisy. Tärkeimmät toiminta-alueet ovat terveydenhuollon tutkimus, hallinto ja johtaminen sekä kansanterveystyö, viimeksi mainitun osana ympäristöterveydenhuolto.

Tavoitteet

1. Väestön terveydentilan ja terveyspalvelujen tarpeen arviointi
Tuntea väestön terveydentila ja sen kehitys, terveyteen vaikuttavat tekijät ja tärkeimpien kansansairauksien epidemiologia
Tuntea epidemiologisia, tilastotieteellisiä ja terveydentilan mittaamisen menetelmiä ja osata käyttää niitä terveyspalvelujen alueellisen ja sairausryhmäkohtaisen tarpeen arvioimiseen (health needs assessment)
Tuntea terveyttä koskevat rekisterit ja tietojärjestelmät ja osata käyttää niitä tietoteknisiä työvälineitä hyödyntäen
2. Ehkäisevä terveydenhuolto
Tuntea kansansairauksien ehkäisyn ja varhaisen toteamisen mahdollisuudet ja menetelmät
Tuntea terveyden edistämisen teorioita ja menetelmät
Tuntea ympäristötekijöiden merkitys väestön ja yksilöiden terveydelle
Tuntea viranomaisten terveysvalvontaa ja -suojeleminen koskevat tehtävät ja terveysvaarojen torjunta
Osata suunnitella, toteuttaa ja arvioida sairauksien ehkäisyn ja terveyden edistämisen hankkeita
Osata paikallisten epidemioiden selvittämisen perusteet
3. Terveyspolitiikka ja palvelujärjestelmä
Tuntea kansallinen sosiaali- ja terveyspolitiikka ja sen painotukset ja priorisointi
Tuntea sosiaali- ja terveydenhuollon palvelujärjestelmä ja sen toiminta
Tuntea terveydenhuoltotutkimuksen ja terveystaloustieteen menetelmiä ja osata käyttää niitä toimintakäytäntöjen, terveyspalvelujen ja terveydenhuoltojärjestelmien arvioinnissa, vertailussa ja kehittämisessä
Tuntea terveydenhuoltoa koskevat rekisterit ja tietojärjestelmät ja osata analysoida terveydenhuoltoa kuvaavia tietoja epidemiologian ja tilastotieteen menetelmin
Tuntea ja osata käyttää erilaisia terveyspolitiikkaan ja terveydenhuollon toimintaan vaikuttamisen keinoja
Tuntea kansainvälinen yhteistyö terveydenhuollon alalla
Osata suunnitella, toteuttaa ja arvioida palvelujen kehittämishankkeita
4. Hallinto ja johtaminen
Tuntea sosiaali- ja terveyslainsäädäntö sekä julkisen hallinnon normit ja päätöksentekoprosessi
Tuntea terveydenhuolto-organisaation ja sen johtamisen erityispiirteet
Osata johtaa moniammatillista terveydenhuollon yksikköä
5. Oman työn hallinta ja kehittäminen
Osata systemaattisesti arvioida ja kehittää omaa ammatillista osaamista ja toimintaa
Osata toimia alan asiantuntijana, esimiestehtävissä, kouluttajana ja vaikuttajana

KOULUTUSOHJELMAN RAKENNE

Koulutusohjelman kokonaispituus on 5 vuotta, josta vähintään puolet tulee suorittaa yliopistosairaalan ulkopuolella. Yliopistosairaalan ulkopuolisiin koulutuspaikkoihin voidaan

katsoa kuuluvaksi sellaiset terveydenhuollon toimintayksiköt, jotka on liitetty yliopistosairaalaan 1.1.2000 tai sen jälkeen (Jorvin, Peijaksen, Hesperian, Kättilöopiston ja Marian sairaalat).

Erikoistumiskoulutukseen liittyvä lähijohtajakoulutus voidaan sisällyttää henkilökohtaisessa oppimissuunnitelmassa sekä käytännön palveluun että teoreettiseen koulutukseen.

Terveyskeskuspalvelu (9 kk)

Runkokoulutus (1 v 3 kk)

Runkokoulutus on yhteinen työterveyshuollon ja yleislääketieteen koulutusohjelmien kanssa. Runkokoulutuksen tavoitteena on perehdyttää erikoistuva terveydenhuoltojärjestelmään. Koulutus suoritetaan perusterveydenhuollon tai erikoissairaanhoidon laitoksen lääkärin tehtävässä tai koulutukseen soveltuvassa suunnittelu- tai hallintotehtävässä. Ao. tehtävään erikoistuva hakee koulutussuunnitelmansa pohjalta ottaen huomioon tiedekunnan tekemät koulutuspaikkasopimukset. Tutkimustyön hyväksymisessä runkokoulutuksen osittaiseen korvaamiseen noudatetaan valtakunnallista suositusta.

Eriytyvä koulutus (3 v)

Koulutus suoritetaan yliopiston kansanterveystieteen laitoksessa tai siihen verrattavissa olevassa tutkimuslaitoksessa sekä koulutukseen soveltuvassa terveydenhuollon tutkimus-, suunnittelu-, hallinto- tai johtamistehtävässä. Koulutuksesta vähintään yksi vuosi suoritetaan yliopiston laitoksessa tai siihen verrattavissa olevassa tutkimuslaitoksessa. Eriytyvän koulutuksen tavoitteena on ohjata ja tukea erikoistuvaa hänen hankkiessaan erikoisalalan keskeisen sisältö- ja menetelmäosaamisen ja sen soveltamisvalmiuden.

Toimipaikkakoulutus

Käytännön työtä täydentävät säännölliset ohjatut toimipaikkakoulutustilaisuudet, joiden tarkoituksena on syventää tietämystä erikoisalasta. Toimipaikkakoulutusta järjestetään 2–5 tuntia viikossa.

Kouluttajat ja koulutuspaikat: <http://www.med.helsinki.fi/erikoislaakari>

Teoreettinen kurssimuotoinen koulutus (190 tuntia)

Erikoisalalan luonteesta johtuen teoreettinen kurssimuotoinen koulutus muodostaa huomattavan osan annettavasta koulutuksesta. Erikoistuva laatii yhteistyössä ohjaajan kanssa yksilöllisen suunnitelman, jonka tulee sisältää vähintään 30 tuntia kaikista alla luetelluista osaamisalueista. Yksittäisten kurssien valinnassa sallitaan pitkälle menevä valinnanvapaus, mm. siten että ulkomailla suoritettuja opintoja voidaan hyväksyä korvaamaan kurssimuotoista koulutusta. Teoreettisen kurssimuotoisen koulutuksen kokonaislaajuus on 190 tuntia. Teoreettisen kurssimuotoisen koulutuksen koulutustilaisuuksiin voi sisältyä kuulusteluja, yksilöllisiä projektitoita tai ryhmätöitä, joilla arvioidaan oppimistuloksia. Laitoksen järjestämissä koulutustilaisuuksissa kerätään järjestelmällinen osallistujapalaute.

Osaamisalueet (vähintään 30 tuntia teoreettisia opintoja kustakin)

- Väestön terveydentilan ja terveyspalvelujen tarpeen arviointi
- Ehkäisevä terveydenhuolto
- Terveyspolitiikka ja palvelujärjestelmä

Lähijohtajakoulutus (30 opintopistettä)

Koulutuksen rungon muodostaa johtamisportfolio, johon kirjataan henkilökohtaiset tavoitteet, omat havainnot työpaikalta ja siihen liittyvä pohdinta, merkinnät tapaamisista ohjaajien kanssa, kerätty palaute sekä koulutusohjelman mukaiset tehtävät ja opintosuoritteet. Koulutukseen lasketaan hyväksi perusterveydenhuollon lisäkoulutukseen kuuluva hallinnollinen koulutus. Koulutukseen kuuluvat myös kirjallisen esityksen opetus, harjoitus ja hyväksytyt suoritus.

Sen lisäksi koulutukseen kuuluu kolme kaikille erikoisalaloille yhteistä kaksipäiväistä lähiopetusjaksoa sekä vähintään kaksi erikoisalakohtaista lähiopetuspäivää (tai 4 iltapäivää)

(yht. 10 op), itsenäisten kehittämistehtävien laadinta ja kirjallisuusosio. Koulutuksen voi suorittaa 2-6 vuoden aikana.

10 lähiopetuspäivää = 10 op	Kehittämistehtävät 10 op	Kirjallisuustehtävät 5 op	Portfolio 5 op
--	-------------------------------------	--------------------------------------	-----------------------

Lisätietoja: www.med.helsinki.fi/erikoislaakari/johtamiskoulutus ja <http://blogs.helsinki.fi/lahijohtajakoulutus>.

Oppimisprosessin suunnittelu, seuranta ja arvioinnin välineet

Koulutusohjelmaan hyväksymisen yhteydessä koulutuksen vastuuhenkilö nimeää erikoistuvalla *henkilökohtaisen ohjaajan*, jonka toivotaan olevan sama koko erikoistumisen ajan. Erikoistuva laatii erikoistumisen alussa yhteistyössä ohjaajan kanssa yksilöllisen koulutussuunnitelman portfolion muotoon. Suunnitelmaan sisällytetään mm. erikoistuvan yksityiskohtaiset oppimistavoitteet, runko- ja eriytyvän koulutuksen alustavat suunnitelmat palveluineen ja kurssimuotoisine teoriakoulutuksineen. *Koulutuksen vastuuhenkilö* hyväksyy yksilöllisen koulutussuunnitelman. Suunnitelman toteutumista arvioidaan yhteistyössä ohjaajan kanssa sekä vuosittain tapaamisessa koulutuksen vastuuhenkilön kanssa. *Alan kouluttajat* toimivat yliopiston kansanterveystieteen laitoksessa tai muussa koulutuspaikassa. He vastaavat koulutusedellytysten toteutumisesta koulutuspaikassa ja erikoistuvan oppimisen ja osaamisen arvioinnista vähintään vuosittain. Arviointiin liittyy myös koulutuspaikkojen arviointi.

Valtakunnallinen kuulustelu

Kirjat (viimeisin painos)

1. Aro T., Huunan-Seppälä A., Kivekäs J., Tola S. & Torstila I. (toim.): Vakuutuslääketiede (Duodecim)
2. Aromaa E., Huttunen J., Koskinen S. & Teperi J. (toim.): Suomalaisten terveys (Duodecim)
3. Downie R.S., Tannahill C. & Tannahill A.: Health promotion, models and values (Oxford University Press)
4. Hennekens C.H. & Buring J.E.: Epidemiology in medicine (Little, Brown Co)
tai vastaava esim.
Hernberg S.: Epidemiologia ja työterveys (Työterveyslaitos)
5. Koskenvuo K. (toim.): Sairauksien ehkäisy (Duodecim)
6. Lohiniva-Kerkelä M.: Terveystieteiden juridiikka (Talentum)
7. Mussalo-Rauhamaa H., Paile W., Tuomisto J. & Vuorinen H.S. (toim): Ympäristöterveys (Duodecim)
8. Mäkelä M., Kaila M., Lampe K. & Teikari M. (toim): Menetelmien arviointi terveydenhuollossa (Duodecim)
9. Sintonen H. & Pekurinen M.: Terveystaloustiede (WSOY)
10. Sosiaali- ja terveyskertomus (Sosiaali- ja terveysministeriö, talous- ja suunnitteluosasto <http://www.stm.fi>)
11. Mäntyranta T., Elonheimo O., Mattila J. & Viitala J. (toim): Terveyspalvelujen suunnittelu (Duodecim)

Lehdet (tenttiä edeltävän kolmen vuoden lehdet)

1. Journal of Epidemiology and Community Health
2. European Journal of Public Health
3. Sosiaalilääketieteellinen Aikakauslehti
4. Suomen Lääkärilehti

Sosiaali- ja terveydenhuoltolainsäädäntö soveltuvin osin, esim. www.finlex.fi tai Sosiaali- ja terveydenhuoltolainsäädäntö (Lakimiesliiton Kustannus)

2007-2009

TERVEYDENHUOLTO

Vastuhenkilö: dos. Pekka Jousilahti
KTL/ ETEO, Mannerheimintie 166, 00300 Helsinki
Puh. (09) 47441, pekka.jousilahti@ktl.fi

Terveydenhuollon erikoisalan (public health medicine) kohteena on väestön terveys ja sen edistäminen. Se hankkii tieteellisen menetelmin tietoja väestön terveyteen vaikuttavista tekijöistä, niihin vaikuttamisen keinoista, keinojen vaikuttavuudesta sekä niiden soveltamisesta erilaisin toimenpitein yhteiskunnan eri lohkoilla, terveydenhuolto mukaan lukien. Hankittua tutkimustietoa sovelletaan väestön terveyspalvelujen tarpeen arviointiin, terveydenhuollon suunnitteluun, johtamiseen ja arviointiin sekä toimintaan, jonka erityisenä tavoitteena on terveyden edistäminen ja suojele sekä sairauksien ennaltaehkäisy. Tärkeimmät toiminta-alueet ovat terveydenhuollon tutkimus, hallinto ja johtaminen sekä kansanterveystyö, viimeksi mainitun osana ympäristöterveydenhuolto.

Tavoitteet

1. Väestön terveydentilan ja terveyspalvelujen tarpeen arviointi
Tuntee väestön terveydentila ja sen kehitys, terveyteen vaikuttavat tekijät ja tärkeimpien kansansairauksien epidemiologia
Tuntee epidemiologisia, tilastotieteellisiä ja terveydentilan mittaamisen menetelmiä ja osata käyttää niitä terveyspalvelujen alueellisen ja sairausryhmäkohtaisen tarpeen arvioimiseen (health needs assessment)
Tuntee terveyttä koskevat rekisterit ja tietojärjestelmät ja osata käyttää niitä tietoteknisiä työvälineitä hyödyntäen
2. Ehkäisevä terveydenhuolto
Tuntee kansansairauksien ehkäisyn ja varhaisen toteamisen mahdollisuudet ja menetelmät
Tuntee terveyden edistämisen teorioita ja menetelmät
Tuntee ympäristötekijöiden merkitys väestön ja yksilöiden terveydelle
Tuntee viranomaisten terveysvalvontaa ja -suojele koskevat tehtävät ja terveysvaarojen torjunta
Osata suunnitella, toteuttaa ja arvioida sairauksien ehkäisyn ja terveyden edistämisen hankkeita
Osata paikallisten epidemioiden selvittämisen perusteet
3. Terveyspolitiikka ja palvelujärjestelmä
Tuntee kansallinen sosiaali- ja terveyspolitiikka ja sen painotukset ja priorisointi
Tuntee sosiaali- ja terveydenhuollon palvelujärjestelmä ja sen toiminta
Tuntee terveydenhuoltotutkimuksen ja terveystaloustieteen menetelmiä ja osata käyttää niitä toimintakäytäntöjen, terveyspalvelujen ja terveydenhuoltojärjestelmien arvioinnissa, vertailussa ja kehittämisessä
Tuntee terveydenhuoltoa koskevat rekisterit ja tietojärjestelmät ja osata analysoida terveydenhuoltoa kuvaavia tietoja epidemiologian ja tilastotieteen menetelmin
Tuntee ja osata käyttää erilaisia terveyspolitiikkaan ja terveydenhuollon toimintaan vaikuttamisen keinoja
Tuntee kansainvälinen yhteistyö terveydenhuollon alalla
Osata suunnitella, toteuttaa ja arvioida palvelujen kehittämishankkeita
4. Hallinto ja johtaminen
Tuntee sosiaali- ja terveyslainsäädäntö sekä julkisen hallinnon normit ja päätöksentekoprosessi
Tuntee terveydenhuolto-organisaation ja sen johtamisen erityispiirteet
Osata johtaa moniammatillista terveydenhuollon yksikköä
5. Oman työn hallinta ja kehittäminen
Osata systemaattisesti arvioida ja kehittää omaa ammatillista osaamista ja toimintaa
Osata toimia alan asiantuntijana, esimiestehtävissä, kouluttajana ja vaikuttajana

KOULUTUSOHJELMAN RAKENNE

Koulutusohjelman kokonaispituus on 5 vuotta, josta vähintään puolet tulee suorittaa yliopistosairaalan ulkopuolella. Yliopistosairaalan ulkopuolisiin koulutuspaikkoihin voidaan katsoa kuuluvaksi sellaiset terveydenhuollon toimintayksiköt, jotka on liitetty yliopistosairaalaan 1.1.2000 tai sen jälkeen (Jorvin, Peijaksen, Hesperian, Kätilöopiston ja Marian sairaalat).

Terveyskeskuspalvelu (9 kk)

Runkokoulutus (1 v 3 kk)

Runkokoulutus on yhteinen työterveyshuollon ja yleislääketieteen koulutusohjelmien kanssa. Runkokoulutuksen tavoitteena on perehdyttää erikoistuva terveydenhuoltojärjestelmään. Koulutus suoritetaan perusterveydenhuollon tai erikoissairaanhoidon laitoksen lääkärin tehtävässä tai koulutukseen soveltuvassa suunnittelu- tai hallintotehtävässä. Ao. tehtävään erikoistuva hakee koulutussuunnitelmansa pohjalta ottaen huomioon tiedekunnan tekemät koulutuspaikkasopimukset. Tutkimustyön hyväksymisessä runkokoulutuksen osittaiseen korvaamiseen noudatetaan valtakunnallista suositusta.

Eriytyvä koulutus (3 v)

Koulutus suoritetaan yliopiston kansanterveystieteen laitoksessa tai siihen verrattavissa olevassa tutkimuslaitoksessa sekä koulutukseen soveltuvassa terveydenhuollon tutkimus-, suunnittelu-, hallinto- tai johtamistehtävässä. Koulutuksesta vähintään yksi vuosi suoritetaan yliopiston laitoksessa tai siihen verrattavissa olevassa tutkimuslaitoksessa.

Eriytyvän koulutuksen tavoitteena on ohjata ja tukea erikoistuvaa hänen hankkiessaan erikoisalalan keskeisen sisältö- ja menetelmäosaamisen ja sen soveltamisvalmiuden.

Toimipaikkakoulutus

Käytännön työtä täydentävät säännölliset ohjatut toimipaikkakoulutustilaisuudet, joiden tarkoituksena on syventää tietämystä erikoisalasta. Toimipaikkakoulutusta järjestetään 2–5 tuntia viikossa.

Kouluttajat ja koulutuspaikat: <http://www.med.helsinki.fi/erikoislaakari>

Teoreettinen kurssimuotoinen koulutus (190+30 tuntia)

Erikoisalalan luonteesta johtuen teoreettinen kurssimuotoinen koulutus muodostaa huomattavan osan annettavasta koulutuksesta. Erikoistuva laatii yhteistyössä ohjaajan kanssa yksilöllisen suunnitelman, jonka tulee sisältää vähintään 30 tuntia kaikista alla luetelluista osaamisalueista. Yksittäisten kurssien valinnassa sallitaan pitkälle menevä valinnanvapaus, mm. siten että ulkomailla suoritettuja opintoja voidaan hyväksyä korvaamaan kurssimuotoista koulutusta. Teoreettisen kurssimuotoisen koulutuksen kokonaislaajuus on 220 tuntia ja siihen sisältyy 30 tuntia pakollista johtamis- ja hallinnon koulutusta. Teoreettisen kurssimuotoisen koulutuksen koulutustilaisuuksiin voi sisältyä kuulusteluja, yksilöllisiä projektitöitä tai ryhmätöitä, joilla arvioidaan oppimistuloksia. Laitoksen järjestämässä koulutustilaisuuksissa kerätään järjestelmällinen osallistujapalaute.

Osaamisalueet (vähintään 30 tuntia teoreettisia opintoja kustakin)

- Väestön terveydentilan ja terveyspalvelujen tarpeen arviointi
- Ehkäisevä terveydenhuolto
- Terveyspolitiikka ja palvelujärjestelmä
- Hallinto ja johtaminen.

Oppimisprosessin suunnittelu, seuranta ja arvioinnin välineet

Koulutusohjelmaan hyväksymisen yhteydessä koulutuksen vastuuhenkilö nimeää erikoistuvalla henkilökohtaisen ohjaajan, jonka toivotaan olevan sama koko erikoistumisen ajan. Erikoistuva laatii erikoistumisen alussa yhteistyössä ohjaajan kanssa yksilöllisen koulutussuunnitelman portfolion muotoon. Suunnitelmaan sisällytetään mm. erikoistuvan yksityiskohtaiset oppimistavoitteet, runko- ja eriytyvän koulutuksen alustavat suunnitelmat palveluineen ja kurssimuotoisine teoriakoulutuksineen. *Koulutuksen vastuuhenkilö* hyväksyy yksilöllisen koulutussuunnitelman. Suunnitelman toteutumista arvioidaan yhteistyössä ohjaajan kanssa sekä vuosittain tapaamisessa koulutuksen vastuuhenkilön kanssa.

Alan kouluttajat toimivat yliopiston kansanterveystieteen laitoksessa tai muussa koulutuspaikassa. He vastaavat koulutusedellytysten toteutumisesta koulutuspaikassa ja erikoistuvan oppimisen ja osaamisen arvioinnista vähintään vuosittain. Arviointiin liittyy myös koulutuspaikkojen arviointi.

Valtakunnallinen kuulustelu

Kirjat (viimeisin painos)

1. Aro T., Huunan-Seppälä A., Kivekäs J., Tola S. & Torstila I. (toim.): Vakuutuslääketiede (Duodecim)
2. Aromaa E., Huttunen J., Koskinen S. & Teperi J. (toim.): Suomalaisten terveys (Duodecim)
3. Downie R.S., Tannahill C. & Tannahill A.: Health promotion, models and values (Oxford University Press)
4. Hennekens C.H. & Buring J.E.: Epidemiology in medicine (Little, Brown Co) tai vastaava esim.

- Hernberg S.: Epidemiologia ja työterveys (Työterveyslaitos)
5. Koskenvuo K. (toim.): Sairauksien ehkäisy (Duodecim)
 6. Lohiniva-Kerkelä M.: Terveydenhuollon juridiikka (Talentum)
 7. Mussalo-Rauhamaa H., Paile W., Tuomisto J. & Vuorinen H.S. (toim): Ympäristöterveys (Duodecim)
 8. Mäkelä M., Kaila M., Lampe K. & Teikari M. (toim): Menetelmien arviointi terveydenhuollossa (Duodecim)
 9. Sintonen H. & Pekurinen M.: Terveystaloustiede (WSOY)
 10. Sosiaali- ja terveystietokeskus (Sosiaali- ja terveysministeriö, talous- ja suunnitteluosasto <http://www.stm.fi>)
 11. Mäntyranta T., Elonheimo O., Mattila J. & Viitala J. (toim): Terveyspalvelujen suunnittelu (Duodecim)

Lehdet (tenttiä edeltävän kolmen vuoden lehdet)

1. Journal of Epidemiology and Community Health
2. European Journal of Public Health
3. Sosiaalilääketieteellinen Aikakauslehti
4. Suomen Lääkärilehti

Sosiaali- ja terveydenhuoltolainsäädäntö soveltuvin osin, esim. www.finlex.fi tai Sosiaali- ja terveydenhuoltolainsäädäntö (Lakimiesliiton Kustannus)

2005-2007

TERVEYDENHUOLTO

Vastuuhenkilö: dos. Pekka Jousilahti

KTL/ ETEO, Mannerheimintie 166, 00300 Helsinki

Puh. (09) 474 48623, pekka.jousilahti@ktl.fi

Terveydenhuollon erikoisalan (public health medicine) kohteena on väestön terveys ja sen edistäminen. Se hankkii tieteellisen menetelmin tietoja väestön terveyteen vaikuttavista tekijöistä, niihin vaikuttamisen keinoista, keinojen vaikuttavuudesta sekä niiden soveltamisesta erilaisin toimenpitein yhteiskunnan eri lohkoilla, terveydenhuolto mukaan lukien. Hankittua tutkimustietoa sovelletaan väestön terveyspalvelujen tarpeen arviointiin, terveydenhuollon suunnitteluun, johtamiseen ja arviointiin sekä toimintaan, jonka erityisenä tavoitteena on terveyden edistäminen ja suojeleminen sekä sairauksien ennaltaehkäisy. Tärkeimmät toiminta-alueet ovat terveydenhuollon tutkimus, hallinto ja johtaminen sekä kansanterveystyö, viimeksi mainitun osana ympäristöterveydenhuolto.

Tavoitteet

1. Väestön terveydentilan ja terveyspalvelujen tarpeen arviointi

Tuntee väestön terveydentila ja sen kehitys, terveyteen vaikuttavat tekijät ja tärkeimpien kansansairauksien epidemiologia

Tuntee epidemiologisia, tilastotieteellisiä ja terveydentilan mittaamisen menetelmiä ja osata käyttää niitä terveyspalvelujen alueellisen ja sairausryhmäkohtaisen tarpeen arvioimiseen (health needs assesment)

Tuntee terveyttä koskevat rekisterit ja tietojärjestelmät ja osata käyttää niitä tietoteknisiä työvälineitä hyödyntäen

2. Ehkäisevä terveydenhuolto

Tuntee kansansairauksien ehkäisyn ja varhaisen toteamisen mahdollisuudet ja menetelmät

Tuntee terveyden edistämisen teorioita ja menetelmät

Tuntee ympäristötekijöiden merkitys väestön ja yksilöiden terveydelle

Tuntee viranomaisen terveysvalvontaa ja -suojelemaan koskevat tehtävät ja terveysvaarojen torjunta

Osata suunnitella, toteuttaa ja arvioida sairauksien ehkäisyn ja terveyden edistämisen hankkeita

Osata paikallisten epidemioiden selvittämisen perusteet

3. Terveyspolitiikka ja palvelujärjestelmä

Tuntee kansallinen sosiaali- ja terveyspolitiikka ja sen painotukset ja priorisointi

Tuntee sosiaali- ja terveydenhuollon palvelujärjestelmä ja sen toiminta

Tuntee terveydenhuoltotutkimuksen ja terveystaloustieteen menetelmiä ja osata käyttää niitä

toimintakäytäntöjen, terveystalvelujen ja terveydenhuoltojärjestelmien arvioinnissa, vertailussa ja kehittämisisssä

Tuntea terveydenhuoltoa koskevat rekisterit ja tietojärjestelmät ja osata analysoida terveydenhuoltoa kuvaavia tietoja epidemiologian ja tilastotieteen menetelmin

Tuntea ja osata käyttää erilaisia terveystalvepolitiikkaan ja terveydenhuollon toimintaan vaikuttamisen keinoja

Tuntea kansainvälinen yhteistyö terveydenhuollon alalla

Osata suunnitella, toteuttaa ja arvioida talvelujen kehittämishankkeita

4. Hallinto ja johtaminen

Tuntea sosiaali- ja terveystalveinsäädäntö sekä julkisen hallinnon normit ja päätöksentekoprosessi

Tuntea terveydenhuolto-organisaation ja sen johtamisen erityispiirteet

Osata johtaa moniammatillista terveydenhuollon yksikköä

5. Oman työn hallinta ja kehittäminen

Osata systemaattisesti arvioida ja kehittää omaa ammatillista osaamista ja toimintaa

Osata toimia alan asiantuntijana, esimiestehtävissä, kouluttajana ja vaikuttajana

KOULUTUSOHJELMAN RAKENNE

Koulutusohjelman kokonaispituus on 5 vuotta, josta vähintään puolet tulee suorittaa yliopistosairaalan ulkopuolella. Yliopistosairaalan ulkopuolisiin koulutuspaikkoihin voidaan katsoa kuuluvaksi sellaiset terveydenhuollon toimintayksiköt, jotka on liitetty yliopistosairaalaan 1.1.2000 tai sen jälkeen (Jorvin, Peijaksen, Hesperian, Kätilöopiston ja Marian sairaalat).

Terveyskeskuspalvelu (9 kk)

Runkokoulutus (1 v 3 kk)

Runkokoulutus on yhteinen työterveyshuollon ja yleislääketieteen koulutusohjelmien kanssa.

Runkokoulutuksen tavoitteena on perehdyttää erikoistuva terveydenhuoltojärjestelmään. Koulutus suoritetaan perusterveydenhuollon tai erikoissairaanhoidon laitoksen lääkärin tehtävässä tai koulutukseen soveltuvassa suunnittelu- tai hallintotehtävässä. Ao. tehtävään erikoistuva hakee koulutussuunnitelmansa pohjalta ottaen huomioon tiedekunnan tekemät koulutuspaikkasopimukset. Tutkimustyön hyväksymisessä runkokoulutuksen osittaiseen korvaamiseen noudatetaan valtakunnallista suositusta.

Eriytyvä koulutus (3 v)

Koulutus suoritetaan yliopiston kansanterveystieteen laitoksessa tai siihen verrattavissa olevassa tutkimuslaitoksessa sekä koulutukseen soveltuvassa terveydenhuollon tutkimus-, suunnittelu-, hallinto- tai johtamistehtävässä. Koulutuksesta vähintään yksi vuosi suoritetaan yliopiston laitoksessa tai siihen verrattavissa olevassa tutkimuslaitoksessa.

Eriytyvän koulutuksen tavoitteena on ohjata ja tukea erikoistuvaa hänen hankkiessaan erikoisalan keskeisen sisältö- ja menetelmäosaamisen ja sen soveltamisvalmiuden.

Toimipaikkakoulutus

Käytännön työtä täydentävät säännölliset ohjatut toimipaikkakoulutustilaisuudet, joiden tarkoituksena on syventää tietämystä erikoisalasta. Toimipaikkakoulutusta järjestetään 2-5 tuntia viikossa.

Kouluttajat ja koulutuspaikat: <http://www.med.helsinki.fi/erikoislaakari>

Teoreettinen kurssimuotoinen koulutus (190+30 tuntia)

Erikoisalan luonteesta johtuen teoreettinen kurssimuotoinen koulutus muodostaa huomattavan osan annettavasta koulutuksesta. Erikoistuva laatii yhteistyössä ohjaajan kanssa yksilöllisen suunnitelman, jonka tulee sisältää vähintään 30 tuntia kaikista alla luetelluista osaamisalueista. Yksittäisten kurssien valinnassa sallitaan pitkälle menevä valinnanvapaus, mm. siten että ulkomailla suoritettuja opintoja voidaan hyväksyä korvaamaan kurssimuotoista koulutusta. Teoreettisen kurssimuotoisen koulutuksen kokonaislaajuus on 220 tuntia ja siihen sisältyy 30 tuntia pakollista johtamis- ja hallinnon koulutusta. Teoreettisen kurssimuotoisen koulutuksen koulutustilaisuuksiin voi sisältyä kuulusteluja, yksilöllisiä projektitöitä tai ryhmätöitä, joilla arvioidaan oppimistuloksia. Laitoksen järjestämässä koulutustilaisuuksissa kerätään järjestelmällinen osallistujapalautte.

Osaamisalueet (vähintään 30 tuntia teoreettisia opintoja kustakin)

- Väestön terveydentilan ja terveystalvelujen tarpeen arviointi
- Ehkäisevä terveydenhuolto

- Terveyspolitiikka ja palvelujärjestelmä
- Hallinto ja johtaminen

Oppimisprosessin suunnittelu, seuranta ja arvioinnin välineet

Koulutusohjelmaan hyväksymisen yhteydessä koulutuksen vastuuhenkilö nimeää erikoistuvalla henkilökohtaisen ohjaajan, jonka toivotaan olevan sama koko erikoistumisen ajan. Erikoistuva laatii erikoistumisen alussa yhteistyössä ohjaajan kanssa yksilöllisen koulutussuunnitelman portfolion muotoon. Suunnitelmaan sisällytetään mm. erikoistuvan yksityiskohtaiset oppimistavoitteet, runko- ja eriytyvän koulutuksen alustavat suunnitelmat palveluineen ja kurssimuotoisine teoriakoulutuksineen. *Koulutuksen vastuuhenkilö* hyväksyy yksilöllisen koulutussuunnitelman. Suunnitelman toteutumista arvioidaan yhteistyössä ohjaajan kanssa sekä vuosittain tapaamisessa koulutuksen vastuuhenkilön kanssa.

Alan kouluttajat toimivat yliopiston kansanterveystieteen laitoksessa tai muussa koulutuspaikassa. He vastaavat koulutusedellytysten toteutumisesta koulutuspaikassa ja erikoistuvan oppimisen ja osaamisen arvioinnista vähintään vuosittain. Arviointiin liittyy myös koulutuspaikkojen arviointi.

Valtakunnallinen kuulustelu

Kirjat (viimeisin painos)

1. Aro T., Huunan-Seppälä A., Kivekäs J., Tola S. & Torstila I (toim.): Vakuutuslääketiede (Duodecim)
 2. Aromaa E., Huttunen J., Koskinen S. & Teperi J. (toim.): Suomalaisten terveys (Duodecim 2005)
 3. Downie R.S., Tannahill C. & Tannahill A.: Health promotion, models and values (Oxford University Press)
 4. Green L.W., Kreuter M.H.: Health promotion planning. An educational and ecological approach (Mountain view, California: Mayfield Publishing Company 1999)
- tai
- Green J. & Tones K.: Health promotion. Planning and strategies (Sage Publ)
5. Hennekens C.H. & Buring J.E.: Epidemiology in medicine (Little, Brown Co) tai vastaava esim.
 - Hernberg S.: Epidemiologia ja työterveys (Työterveyslaitos)
 6. Koskenvuo K. (toim.): Sairauksien ehkäisy (Duodecim)
 7. Koskenvuo K. (toim): Lääkärintyö ja laki (Duodecim)
 8. Pönkä A. (toim): Terveyden suojele (Suomen ympäristöterveys)
 9. Sintonen H., Pekurinen M. & Linnakko E.: Terveystaloustiede (WSOY)
 10. Sosiaali- ja terveystieteellinen tutkimus (Sosiaali- ja terveysministeriö, talous- ja Suunnitteluosasto <http://www.stm.fi>)
 11. Mäntyranta T., Elonheimo O., Mattila J. & Viitala J. (toim): Terveyspalvelujen suunnittelu (Duodecim)
 12. Øvretveit J.: Evaluating health intervention (Open University Press)

Lehdet (tenttiä edeltävän kolmen vuoden lehdet)

1. Journal of Epidemiology and Community Health
2. European Journal of Public Health
3. Sosiaalilääketieteellinen Aikakauslehti
4. Suomen Lääkärilehti

Sosiaali- ja terveydenhuoltolainsäädäntö soveltuvin osin, esim. www.finlex.fi tai Sosiaali- ja terveydenhuoltolainsäädäntö (Lakimiesliiton Kustannus)

2003-2005

TERVEYDENHUOLTO

Vastuuhenkilö: dos. Pekka Jousilahti

KTL/ ETEO, Mannerheimintie 166, 00300 Helsinki

Puh. 47448623, pekka.jousilahti@ktl.fi

Terveydenhuollon erikoisalan (public health medicine) kohteena on väestön terveys ja sen edistäminen. Se hankkii tieteellisen menetelmin tietoja väestön terveyteen vaikuttavista tekijöistä, niihin vaikuttamisen keinoista, keinojen vaikuttavuudesta sekä niiden soveltamisesta erilaisin toimenpitein yhteiskunnan eri lohkoilla, terveydenhuolto mukaan lukien. Hankittua tutkimustietoa sovelletaan väestön terveyspalvelujen tarpeen arviointiin, terveydenhuollon suunnitteluun, johtamiseen ja arviointiin sekä toimintaan, jonka erityisenä tavoitteena on terveyden edistäminen ja suojeleminen sekä sairauksien ennaltaehkäisy. Tärkeimmät toiminta-alueet ovat terveydenhuollon tutkimus, hallinto ja johtaminen sekä kansanterveystyö, viimeksi mainitun osana ympäristöterveydenhuolto.

Tavoitteet

1. Väestön terveydentilan ja terveyspalvelujen tarpeen arviointi

Tuntee väestön terveydentila ja sen kehitys, terveyteen vaikuttavat tekijät ja tärkeimpien kansansairauksien epidemiologia

Tuntee epidemiologisia, tilastotieteellisiä ja terveydentilan mittaamisen menetelmiä ja osata käyttää niitä terveyspalvelujen alueellisen ja sairausryhmäkohtaisen tarpeen arvioimiseen (health needs assesment)

Tuntee terveyttä koskevat rekisterit ja tietojärjestelmät ja osata käyttää niitä tietoteknisiä työvälineitä hyödyntäen

2. Ehkäisevä terveydenhuolto

Tuntee kansansairauksien ehkäisyn ja varhaisen toteamisen mahdollisuudet ja menetelmät

Tuntee terveyden edistämisen teorioita ja menetelmät

Tuntee ympäristötekijöiden merkitys väestön ja yksilöiden terveydelle

Tuntee viranomaisen terveysvalvontaa ja -suojelemaan koskevat tehtävät ja terveysvaarojen torjunta

Osata suunnitella, toteuttaa ja arvioida sairauksien ehkäisyn ja terveyden edistämisen hankkeita

Osata paikallisten epidemioiden selvittämisen perusteet

3. Terveyspolitiikka ja palvelujärjestelmä

Tuntee kansallinen sosiaali- ja terveyspolitiikka ja sen painotukset ja priorisointi

Tuntee sosiaali- ja terveydenhuollon palvelujärjestelmä ja sen toiminta

Tuntee terveydenhuoltotutkimuksen ja terveystaloustieteen menetelmiä ja osata käyttää niitä toimintakäytäntöjen, terveyspalvelujen ja terveydenhuoltojärjestelmien arvioinnissa, vertailussa ja kehittämisessä

Tuntee terveydenhuoltoa koskevat rekisterit ja tietojärjestelmät ja osata analysoida terveydenhuoltoa kuvaavia tietoja epidemiologian ja tilastotieteen menetelmin

Tuntee ja osata käyttää erilaisia terveyspolitiikkaan ja terveydenhuollon toimintaan vaikuttamisen keinoja

Tuntee kansainvälinen yhteistyö terveydenhuollon alalla

Osata suunnitella, toteuttaa ja arvioida palvelujen kehittämishankkeita

4. Hallinto ja johtaminen

Tuntee sosiaali- ja terveyslainsäädäntö sekä julkisen hallinnon normit ja päätöksentekoprosessi

Tuntee terveydenhuolto-organisaation ja sen johtamisen erityispiirteet

Osata johtaa moniammatillista terveydenhuollon yksikköä

5. Oman työn hallinta ja kehittäminen

Osata systemaattisesti arvioida ja kehittää omaa ammatillista osaamista ja toimintaa

Osata toimia alan asiantuntijana, esimiestehtävissä, kouluttajana ja vaikuttajana

KOULUTUSOHJELMAN RAKENNE

Koulutusohjelman kokonaispituus on 5 vuotta, josta vähintään puolet tulee suorittaa yliopistosairaalan ulkopuolella. Yliopistosairaalan ulkopuolisiin koulutuspaikkoihin voidaan katsoa kuuluvaksi edelleen sellaiset terveydenhuollon toimintayksiköt, jotka on liitetty yliopistosairaalaan 1.1.2000 tai sen jälkeen (Jorvin, Peijaksen, Hesperian, Kätilöopiston ja Marian sairaalat).

Terveyskeskuspalvelu (9 kk)

Runkokoulutus (1 v 3 kk)

Runkokoulutus on yhteinen työterveyshuollon ja yleislääketieteen koulutusohjelmien kanssa. Runkokoulutuksen tavoitteena on perehdyttää erikoistuva terveydenhuoltojärjestelmään. Koulutus suoritetaan perusterveydenhuollon tai erikoissairaanhoidon laitoksen lääkärin tehtävässä tai koulutukseen soveltuvassa suunnittelu- tai hallintotehtävässä. Ao. tehtävään erikoistuva hakee koulutussuunnitelmansa pohjalta ottaen huomioon tiedekunnan tekemät koulutuspaikkasopimukset. Tutkimustyön hyväksymisessä runkokoulutuksen osittaiseen korvaamiseen noudatetaan valtakunnallista suositusta.

Eriytyvä koulutus (3 v)

Koulutus suoritetaan yliopiston kansanterveystieteen laitoksessa tai siihen verrattavissa olevassa tutkimuslaitoksessa sekä koulutukseen soveltuvassa terveydenhuollon tutkimus-, suunnittelu-, hallinto- tai johtamistehtävässä. Koulutuksesta vähintään yksi vuosi suoritetaan yliopiston laitoksessa tai siihen verrattavissa olevassa tutkimuslaitoksessa. Eriytyvän koulutuksen tavoitteena on ohjata ja tukea erikoistuvaa hänen hankkiessaan erikoisalan keskeisen sisältö- ja menetelmäosaamisen ja sen soveltamisvalmiuden.

Toimipaikkakoulutus

Käytännön työtä täydentävät säännölliset ohjatut toimipaikkakoulutustilaisuudet, joiden tarkoituksena on syventää tietämystä erikoisalasta. Toimipaikkakoulutusta järjestetään 2-5 tuntia viikossa.

Kouluttajat ja koulutuspaikat

<http://www.ltdk.helsinki.fi/opiskelu/erikoislaakari/>

Teoreettinen kurssimuotoinen koulutus (220 tuntia)

Erikoisalan luonteesta johtuen teoreettinen kurssimuotoinen koulutus muodostaa huomattavan osan annettavasta koulutuksesta. Erikoistuva laatii yhteistyössä ohjaajan kanssa yksilöllisen suunnitelman, jonka tulee sisältää vähintään 30 tuntia kaikista alla luetelluista osaamisalueista. Yksittäisten kurssien valinnassa sallitaan pitkälle menevä valinnanvapaus, mm. siten että ulkomailla suoritettuja opintoja voidaan hyväksyä korvaamaan kurssimuotoista koulutusta. Teoreettisen kurssimuotoisen koulutuksen kokonaislaajuus on 220 tuntia ja siihen sisältyy 30 tuntia pakollista johtamis- ja hallinnon koulutusta.

Teoreettisen kurssimuotoisen koulutuksen koulutustilaisuuksiin voi sisältyä kuulusteluja, yksilöllisiä projektitöitä tai ryhmätöitä, joilla arvioidaan oppimistuloksia. Laitoksen järjestämissä koulutustilaisuuksissa kerätään

järjestelmällinen osallistujapalaute.

Osaamisalueet (vähintään 30 tuntia teoreettisia opintoja kustakin)

- Väestön terveydentilan ja terveystalouden tarpeen arviointi
- Ehkäisevä terveydenhuolto
- Terveystalouden ja palvelujärjestelmä
- Hallinto ja johtaminen

Oppimisprosessin suunnittelu, seuranta ja arvioinnin välineet

Koulutusohjelmaan hyväksymisen yhteydessä koulutuksen vastuuhenkilö nimeää erikoistuvalla *henkilökohtaisen ohjaajan*, jonka toivotaan olevan sama koko erikoistumisen ajan. Erikoistuva laatii erikoistumisen alussa yhteistyössä ohjaajan kanssa yksilöllisen koulutussuunnitelman portfolion muotoon. Suunnitelmaan sisällytetään mm. erikoistuvan yksityiskohtaiset oppimistavoitteet, runko- ja eriytyvän koulutuksen alustavat suunnitelmat palveluineen ja kurssimuotoisine teoriakoulutuksineen. *Koulutuksen vastuuhenkilö* hyväksyy yksilöllisen koulutussuunnitelman. Suunnitelman toteutumista arvioidaan yhteistyössä ohjaajan kanssa sekä vuosittain tapaamisessa koulutuksen vastuuhenkilön kanssa.

Alan kouluttajat toimivat yliopiston kansanterveystieteen laitoksessa tai muussa koulutuspaikassa. He vastaavat koulutusedellytysten toteutumisesta koulutuspaikassa ja erikoistuvan oppimisen ja osaamisen arvioinnista vähintään vuosittain. Arviointiin liittyy myös koulutuspaikkojen arviointi.

Valtakunnallinen kuulustelu

Kirjat (viimeisin painos)

1. Last J.M., Wallace R.B. (Eds.): Maxcy-Rosenau-Last. Public health and preventive medicine. 14th ed. Norwalk, CT: Appleton & Lange 1998 tai edellinen painos tai

Holland W.W., Detels R. & Knox G.: Oxford textbook of public health (Oxford Univ Press)

2. Aro T., Huunan-Seppälä A., Kivekäs J., Tola S. & Torstila I (toim.): Vakuutuslääketiede (Duodecim)

3. Aromaa E., Huttunen J., Koskinen S. & Teperi J. (toim.): Suomalaisten terveys 2002 (Duodecim 2003)

4. Downie R.J., Fyfe C. & Tannahill A.: Health promotion, models and values (Oxford University Press)

5. Hennekens C.H. & Buring J.E.: Epidemiology in medicine (Little, Brown Co) tai vastaava esim.

Hernberg S.: Epidemiologia ja työterveys (Työterveyslaitos)

6. Koskenvuo K. & Vertio H. (toim.): Sairauksien ehkäisy (Duodecim)

7. Koskenvuo K. (toim.): Lääkärintyö ja laki (Duodecim)

8. Mussalo-Rauhamaa H. & Jaakkola J.J.K. (toim.): Ympäristöterveyden käsikirja (Duodecim)

tai vastaava esim

Pönkä A. (toim.): Terveiden suojeleminen (Suomen ympäristöterveys)

9. Sintonen H., Pekurinen M., Jämsén R., Linnakko E. & Vinni K.:

Terveystaloustiede (WSOY)

10. Sosiaali- ja terveystalouden suunnittelu (Sosiaali- ja terveystalouden ministeriö, talous- ja suunnitteluosasto

<http://www.stm.fi>

11. Mäntyranta T., Elonheimo O., Mattila J. & Viitala J.: Terveystalouden suunnittelu (Duodecim 2003), vuoden 2004 alusta

12. Øvretveit J.: Evaluating health intervention (Open University Press)

Lehdet (tenttiä edeltävän kolmen vuoden lehdet)

1. Journal of Epidemiology and Community Health
2. European Journal of Public Health
3. Sosiaalilääketieteellinen Aikakauslehti
4. Suomen Lääkärilehti

Sosiaali- ja terveydenhuoltolainsäädäntö soveltuvin osin, esim. www.finlex.fi tai Sosiaali- ja terveydenhuoltolainsäädäntö (Lakimiesliiton Kustannus)

2001-2003

TERVEYDENHUOLTO

Vastuhenkilö: prof. Mats Brommels
HY, kansanterveystieteen laitos
PL 41, 00014 Helsingin yliopisto
(käyntiosoite: Kytösuontie 9)
Puh. 191 27558, mats.brommels@helsinki.fi

Koulutusohjelman yleiskuvaus

Terveydenhuollon koulutusohjelman pituus on 5 vuotta. Siihen sisältyy 6 kuukauden terveystieteiden koulutus, 1 vuotta 6 kuukautta runkokoulutusta ja 3 vuotta eriytyvää koulutusta.

Terveydenhuollon erikoisalan (public health medicine) kohteena on väestön terveys ja sen edistäminen. Se hankkii tieteellisen menetelmin tietoja väestön terveyteen vaikuttavista tekijöistä, niihin vaikuttamisen keinoista, keinojen vaikuttavuudesta sekä niiden soveltamisesta erilaisin toimenpitein yhteiskunnan eri lohkoilla, terveydenhuolto mukaan lukien. Hankittua tutkimustietoa sovelletaan väestön terveystieteiden tarpeen arviointiin, terveydenhuollon suunnitteluun, johtamiseen ja arviointiin sekä toimintaan, jonka erityisenä tavoitteena on terveyden edistäminen ja suojeleminen sekä sairauksien ennaltaehkäisy. Tärkeimmät toiminta-alueet ovat terveydenhuollon tutkimus, hallinto ja johtaminen sekä kansanterveystyö, viimeksi mainitun osana ympäristöterveydenhuolto.

Koulutusohjelma muodostuu runkokoulutuksesta, joka suoritetaan terveydenhuoltojärjestelmän piirissä, ja eriytyvästä koulutuksesta, joka suoritetaan yliopiston laitoksessa tai siihen verrattavissa olevassa tutkimuslaitoksessa sekä koulutukseen soveltuvassa terveydenhuollon tutkimus-, suunnittelu-, hallinto- tai johtamistehtävässä. Käytännön työtä täydentävät säännölliset ohjatut toimipaikkakoulutustilaisuudet, joiden tarkoituksena on syventää tietämystä erikoisalasta. Toimipaikkakoulutusta järjestetään vähintään 2–5 tuntia viikossa.<%0>

Tavoitteet

1. Väestön terveydentilan ja terveystieteiden tarpeen arviointi
Tuntee väestön terveydentila ja sen kehitys, terveyteen vaikuttavat tekijät ja

tärkeimpien kansansairauksien epidemiologia

Tuntee epidemiologisia, tilastotieteellisiä ja terveydentilan mittaamisen menetelmiä ja osata käyttää niitä terveyspalvelujen alueellisen ja sairausryhmäkohtaisen tarpeen arvioimiseen (health needs assesment)

Tuntee terveyttä koskevat rekisterit ja tietojärjestelmät ja osata käyttää niitä tietoteknisiä työvälineitä hyödyntäen

2. Ehkäisevä terveydenhuolto

Tuntee kansansairauksien ehkäisyn ja varhaisen toteamisen mahdollisuudet ja menetelmät

Tuntee terveyden edistämisen teorioita ja menetelmät

Tuntee ympäristötekijöiden merkitys väestön ja yksilöiden terveydelle

Tuntee viranomaisten terveysvalvontaa ja -suojelua koskevat tehtävät ja terveysvaarojen torjunta

Osata suunnitella, toteuttaa ja arvioida sairauksien ehkäisyn ja terveyden edistämisen hankkeita

Osata paikallisten epidemioiden selvittämisen perusteet

3. Terveyspolitiikka ja palvelujärjestelmä

Tuntee kansallinen sosiaali- ja terveyspolitiikka ja sen painotukset ja priorisointi

Tuntee sosiaali- ja terveydenhuollon palvelujärjestelmä ja sen toiminta

Tuntee terveydenhuoltotutkimuksen ja terveystaloustieteen menetelmiä ja osata käyttää niitä toimintakäytäntöjen, terveyspalvelujen ja terveydenhuoltojärjestelmien arvioinnissa, vertailussa ja kehittämisessä

Tuntee terveydenhuoltoa koskevat rekisterit ja tietojärjestelmät ja osata analysoida terveydenhuoltoa kuvaavia tietoja epidemiologian ja tilastotieteen menetelmin

Tuntee ja osata käyttää erilaisia terveyspolitiikkaan ja terveydenhuollon toimintaan vaikuttamisen keinoja

Tuntee kansainvälinen yhteistyö terveydenhuollon alalla

Osata suunnitella, toteuttaa ja arvioida palvelujen kehittämishankkeita

4. Hallinto ja johtaminen

Tuntee sosiaali- ja terveyslainsäädäntö sekä julkisen hallinnon normit ja päätöksentekoprosessi

Tuntee terveydenhuolto-organisaation ja sen johtamisen erityispiirteet

Osata johtaa moniammatillista terveydenhuollon yksikköä

5. Oman työn hallinta ja kehittäminen

Osata systemaattisesti arvioida ja kehittää omaa ammatillista osaamista ja toimintaa

Osata toimia alan asiantuntijana, esimiestehtävissä, kouluttajana ja vaikuttajana

KOULUTUSOHJELMAN RAKENNE

Terveyskeskuspalvelu (6 kk)

Runkokoulutus (1 v 6 kk)

Runkokoulutus on yhteinen työterveyshuollon ja yleislääketieteen koulutusohjelmien kanssa. Runkokoulutuksen tavoitteena on perehdyttää erikoistuva terveydenhuoltojärjestelmään. Koulutus suoritetaan perusterveydenhuollon tai

erikoissairaanhoidon laitoksen lääkärin tehtävässä tai koulutukseen soveltuvassa suunnittelu- tai hallintotehtävässä. Ao. tehtävään erikoistuva hakee koulutussuunnitelmansa pohjalta ottaen huomioon tiedekunnan tekemät koulutuspaikkasopimukset. Tutkimustyön hyväksymisessä runkokoulutuksen osittaiseen korvaamiseen noudatetaan valtakunnallista suositusta.

Eriytyvä koulutus (3 v)

Koulutus suoritetaan yliopiston kansanterveystieteen laitoksessa tai siihen verrattavissa olevassa tutkimuslaitoksessa sekä koulutukseen soveltuvassa terveydenhuollon tutkimus-, suunnittelu-, hallinto- tai johtamistehtävässä. Koulutuksesta vähintään yksi vuosi suoritetaan yliopiston laitoksessa tai siihen verrattavissa olevassa tutkimuslaitoksessa.

Eriytyvän koulutuksen tavoitteena on ohjata ja tukea erikoistuvaa hänen hankkiessaan erikoisalan keskeisen sisältö- ja menetelmäosaamisen ja sen soveltamisvalmiuden.

Kouluttajat ja koulutuspaikat ks. <http://www.ltdk.helsinki.fi/opiskelu/erikoislaakari/>

Teoreettinen kurssimuotoinen koulutus (220 tuntia)

Erikoisalan luonteesta johtuen teoreettinen kurssimuotoinen koulutus muodostaa huomattavan osan annettavasta koulutuksesta. Erikoistuva laatii yhteistyössä ohjaajan kanssa yksilöllisen suunnitelman, jonka tulee sisältää vähintään 30 tuntia kaikista alla luetelluista osaamisalueista. Yksittäisten kurssien valinnassa sallitaan pitkälle menevä valinnanvapaus, mm. siten että ulkomailla suoritettuja opintoja voidaan hyväksyä korvaamaan kurssimuotoista koulutusta. Teoreettisen kurssimuotoisen koulutuksen kokonaislaajuus on 220 tuntia ja siihen sisältyy 30 tuntia pakollista johtamis- ja hallinnon koulutusta.

Teoreettisen kurssimuotoisen koulutuksen koulutustilaisuuksiin voi sisältyä kuulusteluja, yksilöllisiä projektitöitä tai ryhmitöitä, joilla arvioidaan oppimistuloksia. Laitoksen järjestämissä koulutustilaisuuksissa kerätään järjestelmällinen osallistujapalaute.

Osaamisalueet (vähintään 30 tuntia teoreettisia opintoja kustakin)
Väestön terveydentilan ja terveystalouden tarpeen arviointi
Ehkäisevä terveydenhuolto
Terveyspolitiikka ja palvelujärjestelmä
Hallinto ja johtaminen

Oppimisprosessin suunnittelu, seuranta ja arvioinnin välineet

Koulutusohjelmaan hyväksymisen yhteydessä koulutuksen vastuhenkilö nimeää erikoistuvalla *henkilökohtaisen ohjaajan*, jonka toivotaan olevan sama koko erikoistumisen ajan. Erikoistuva laatii erikoistumisen alussa yhteistyössä ohjaajan kanssa yksilöllisen koulutussuunnitelman portfolion muotoon. Suunnitelmaan sisällytetään mm. erikoistuvan yksityiskohtaiset oppimistavoitteet, runko- ja eriytyvän koulutuksen alustavat suunnitelmat palveluineen ja kurssimuotoisine teoriakoulutuksineen. *Koulutuksen vastuhenkilö* hyväksyy yksilöllisen

koulutussuunnitelman. Suunnitelman toteutumista arvioidaan yhteistyössä ohjaajan kanssa sekä vuosittain tapaamisessa koulutuksen vastuuhenkilön kanssa.

Alan *kouluttajat* toimivat yliopiston kansanterveystieteen laitoksessa tai muussa koulutuspaikassa. He vastaavat koulutusedellytysten toteutumisesta koulutuspaikassa ja erikoistuvan oppimisen ja osaamisen arvioinnista vähintään vuosittain. Arviointiin liittyy myös koulutuspaikkojen arviointi.

Valtakunnallinen kuulustelu

Kirjat (viimeisin painos)

1. Holland W.W., Detels R. & Knox G.: Oxford textbook of public health (Oxford Univ Press)

tai

Last J.M. (Ed.): Maxcy-Rosenau: Public health and preventive medicine (Appleton-Century-Crofts)

2. Aro T., Huunan-Seppälä A., Kivekäs J., Tola S. & Torstila I (toim.):

Vakuutuslääketiede (Duodecim)

3. Aromaa E., Koskinen S. & Huttunen J. (toim.): Suomalainen terveys 2000 (Edita)

4. Downie R.J., Fyfe C. & Tannahill A.: Health promotion, models and values (Oxford University Press)

5. Hennekens C.H. & Buring J.E.: Epidemiology in medicine (Little, Brown Co)

tai vastaava esim.

Hernberg S.: Epidemiologia ja työterveys (Työterveyslaitos)

6. Koskenvuo K. & Vertio H. (toim.): Sairauksien ehkäisy (Duodecim)

7. Koskenvuo K. (toim): Lääkärintyö ja laki (Duodecim)

8. Mussalo-Rauhamaa H. & Jaakkola J.J.K. (toim): Ympäristöterveyden käsikirja (Duodecim)

tai vastaava esim

Pönkä A. (toim): Terveiden suojelu (Suomen ympäristöterveys)

9. Sintonen H., Pekurinen M., Linnakko E.: Terveystaloustiede (WSOY)

10. Sosiaali- ja terveyskertomus (Sosiaali- ja terveysministeriö, talous- ja suunnitteluosasto <http://www.stm.fi>)

11. Øvretveit J.: Evaluating health intervention (Open University Press)

Lehdet (tenttiä edeltävän kolmen vuoden lehdet)

1. Journal of Epidemiology and Community Health

2. European Journal of Public Health

3. Sosiaalilääketieteellinen Aikakauslehti

4. Suomen Lääkärilehti

Sosiaali- ja terveydenhuoltolainsäädäntö soveltuvin osin, esim. www.finlex.fi tai

Sosiaali- ja terveydenhuoltolainsäädäntö (Lakimiesliiton

Kustannus)